

Η ΑΝΑΓΚΑΙΑ (ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ) ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ (Δεκέμβριος 2007)

Συγγραφέας: ΗΛΙΑΣ ΜΠΕΡΙΑΤΟΣ

Ο φετινός Δεκέμβριος σημαδεύτηκε από την Διεθνή Σύνοδο του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή και από τις διαμαρτυρίες των πολιτών και των κοινωνιών για την εγκληματική αδράνεια των πολιτικών εξουσιών να λάβουν δραστικά μέτρα περιορισμού της υπερθέρμανσης του πλανήτη. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι ζούμε στην εποχή του φαινομένου του θερμοκηπίου. Η κλιματική αλλαγή δεν είναι πλέον μια στατιστική παρατήρηση ή ένα θεωρητικό συμπέρασμα που απασχολεί μόνο τους επιστήμονες και τα εργαστήριά τους. Δεν είναι μια «εικονική» αλλά μια «πραγματική» πραγματικότητα, ορατή «δια γυμνού οφθαλμού».

Η ευάλωτη και εύθραυστη περιοχή της Μεσογείου πλήττεται ήδη από τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Οι καύσωνες, οι πυρκαγιές, οι πλημμύρες, οι ξηρασίες, η ανεπάρκεια νερού έχουν κάνει αισθητή την παρουσία τους. Οι αιτίες είναι γνωστές. Πηγάζουν από το υιοθετημένο αναπτυξιακό πρότυπο που στηρίζεται στην ενεργειακή σπατάλη, στην διαρκώς επεκτεινόμενη αστικοποίηση, στην φρενήρη αύξηση του στόλου των ιδιωτικών αυτοκινήτων, στην -χωρίς όρους και όρια- τουριστική και βιομηχανική ανάπτυξη, στην αποψίλωση των δασών, στην τιμεντοποίηση κάθε σπιθαμής της υπαίθρου και των αγροτικών καλλιεργειών με την ανορθολογική, αντιοικονομική και αντικοινωνική διάσπαρτη «εκτός σχεδίου»(!) δόμηση!.

Πρέπει ακόμη να καταλάβουμε ότι ο πλανήτης Γη δεν είναι περιστασιακά άρρωστος, δεν πάσχει από μια παροδική πυρετική κατάσταση, από την οποία θα μπορούσε να γίνει καλά επανερχόμενος στην πρότερη του κατάσταση. Αυτό δεν έχει γίνει ποτέ στην γεωφυσική ιστορία της Γης, η οποία -όπως και η ανθρώπινη ιστορία- δεν επαναλαμβάνεται (ούτε καν ως φάρσα). Ο πλανήτης μας αλλάζει οριστικά. Χρειάζεται λοιπόν προσαρμογή για την επιβίωση, στις νέες συνθήκες μετάβασης και αστάθειας μέχρι να υπάρξει μια νέα οικολογική και περιβαλλοντική ισορροπία, η οποία όμως δεν θα είναι η ίδια με εκείνη που υπήρχε προηγουμένως. Και προφανώς οι ριζικές αλλαγές δεν θα αφορούν μόνο την βιο-σφαίρα αλλά και το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό οικοδόμημα.

Η νέα πολιτική για τούς φυσικούς και πλουτοπαραγωγικούς πόρους αλλά και την διαχείριση του χώρου με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την ποιότητα ζωής πρέπει πλέον να λάβει σοβαρά υπ' όψιν της την συντελούμενη κλιματική αλλαγή και τις τεράστιες επιπτώσεις της. Ήδη στις βορειο-ευρωπαϊκές χώρες ο πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός έχει ως βασικό σημείο αναφοράς του τον παράγοντα αυτό.

Η προσαρμογή δεν είναι μόνο αναγκαία αλλά και αναγκαστική. Ο σχεδιασμός του χώρου, η οικιστική ανάπτυξη, η αρχιτεκτονική πρέπει να αναθεωρήσουν τις προτεραιότητές τους, ώστε να συμβάλλουν στην επιβίωση των κοινωνιών μέσα στις νέες ζοφερές και αντίξοες συνθήκες. Δεν είναι πλέον δυνατό ούτε ανεκτό να κατασκευάζονται κτίρια και πόλεις χωρίς τις στοιχειώδεις αρχές του βιο-κλιματικού και ενεργειακού σχεδιασμού και της οικολογικής δόμησης. Δεν είναι δυνατόν να συνεχίζονται οι πρακτικές της ληστρικής εκμετάλλευσης του περιβάλλοντος.

Αλλά για να γίνει αυτό θα πρέπει να σταματήσουν οι υποκριτικές και αλαζονικές συμπεριφορές των κάθε λογής ιθυνόντων. Θα πρέπει να σταματήσουν να είναι σε θέσεις ευθύνης και εξουσίας άνθρωποι που θεωρούν πολυτέλεια την φροντίδα για το περιβάλλον. Χρειάζεται αποφασιστική και γενναία στάση τόσο σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης όσο και σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης για να αρχίζουν να αλλάζουν ριζικά τα υφιστάμενα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης καθώς και εκείνα των μετακινήσεων και μεταφορών προς μια κατεύθυνση όπου η οικο-λογία και η οικο-νομία θα πάψουν να έχουν παράλληλες και αντιμαχόμενες πορείες. Θα συνεργάζονται αρμονικά, αφού οι στόχοι τους αφορούν τελικά τον ίδιο κοινό μας ΟΙΚΟ: την γειτονιά, την πόλη, την περιφέρεια, τη χώρα, τον πλανήτη!

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο ένθετο «Προ(εκ)τάσεις» της Εφημερίδας «ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» το Δεκέμβριο 2007, σ. 81.